

IV

(Øvrige retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS BESLUTNING

Nr. 298/05/KOL

af 22. november 2005

om forslag om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag inden for visse økonomiske sektorer (Norge)EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN ⁽¹⁾,SOM HENVISER TIL aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ⁽²⁾, særlig artikel 61 til 63, samt protokol 26 dertil,SOM HENVISER TIL aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol ⁽³⁾, særlig artikel 24 dertil,

SOM HENVISER TIL artikel 1, stk. 2, i del I og artikel 4, stk. 4, artikel 6 og artikel 7, stk. 5, i del II i protokol 3 til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol,

SOM HENVISER TIL Tilsynsmyndighedens retningslinjer ⁽⁴⁾ for anvendelsen og fortolkningen af EØS-aftalens artikel 61 og 62,⁽¹⁾ I det følgende benævnt »Tilsynsmyndigheden«.⁽²⁾ I det følgende benævnt »EØS-aftalen«.⁽³⁾ I det følgende benævnt »aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen«.⁽⁴⁾ Retningslinjer for anvendelse og fortolkning af artikel 61 og 62 i EØS-aftalen og artikel 1 i protokol nr. 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, vedtaget og udstedt af EFTA-Tilsynsmyndigheden den 19. januar 1994, offentliggjort i EFT L 231 af 3.9.1994, EØS-tillæg nr. 32. Retningslinjerne, der i det følgende benævnes »retningslinjer for statsstøtte«, blev senest ændret den 17.6.2005.

SOM HENVISER TIL Tilsynsmyndighedens afgørelse af 14. juli 2004 om de gennemførelsesbestemmelser, der er omhandlet i artikel 27 i del II i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen,

SOM HENVISER TIL EFTA-Domstolens afgørelse i sag E-6/98, Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden ⁽⁵⁾,SOM HENVISER TIL Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 172/02/KOL af 25. september 2002 om passende foranstaltninger vedrørende ordningen for regionalt differentierede socialsikringsbidrag ⁽⁶⁾ og til brev af 29. oktober 2002 fra de norske myndigheder om accept af disse foranstaltninger,SOM HENVISER TIL Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 218/03/KOL af 12. november 2003 om statsstøtte i form af regionalt differentierede socialsikringsbidrag ⁽⁷⁾,SOM HAR OPFORDRET interesserede parter til at fremsætte bemærkninger i henhold til ovennævnte bestemmelser ⁽⁸⁾,⁽⁵⁾ Sag E-6/98, *Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76.⁽⁶⁾ EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 172/02/KOL. Alle EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutninger om statsstøtte, som omhandles i det følgende, kan findes på Tilsynsmyndighedens websted: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldStateAid/stateAidRegistry/>⁽⁷⁾ EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 218/03/KOL, offentliggjort i EUT L 145 af 9.6.2005, s. 25-41.⁽⁸⁾ EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 245/04/KOL, offentliggjort i EUT C 60 af 10.3.2005, s. 9-25.

SOM TAGER FØLGENDE I BETRAGTNING:

I. SAGSFORLØB

1. Procedure

I medfør af artikel 1, stk. 3, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen meddelte de norske myndigheder, at de agtede at anvende reducerede satser på socialsikringsbidrag for virksomheder, der er beliggende i de særlige geografiske zoner 2, 3 og 4 i Norge, og som er aktive inden for visse økonomiske sektorer. Denne anmeldelse blev sendt ved brev af 26. april 2004 fra den norske mission ved Den Europæiske Union, og indeholdt som bilag et brev fra handels- og industriministeriet og et brev fra finansministeriet, der begge var dateret den 23. april 2004 og blev modtaget og registreret af Tilsynsmyndigheden den 27. april 2004 (registreringsnr.: 278992).

Efter en lang korrespondanceudveksling og møder mellem Tilsynsmyndigheden og de norske myndigheder⁽¹⁾ og på grund af, at Tilsynsmyndigheden havde store vanskeligheder med hensyn til at erklære den anmeldte foranstaltning i overensstemmelse med artikel 61 i EØS-aftalen, besluttede Tilsynsmyndigheden sig til at indlede proceduren efter artikel 1, stk. 2, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen.

Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 245/04/KOL af 6. oktober 2004 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* og EØS-tillægget⁽²⁾. Tilsynsmyndigheden opfordrede interesserede parter til at fremsætte bemærkninger.

Ved brev af 12. november 2004 fra den norske mission ved Den Europæiske Union fremsatte de norske myndigheder deres bemærkninger til beslutningen om at indlede proceduren (registreringsnr.: 299087). Tilsynsmyndigheden har ikke modtaget nogen bemærkninger fra interesserede parter.

2. Beskrivelse af den foreslåede foranstaltning

a) Baggrund

I henhold til den norske socialsikringslov af 28. februar 1997 («*Lov om folketrygd*») er alle arbejdsgivere i Norge forpligtet til at

betale bidrag til den nationale socialsikringsordning. Bidragenes størrelse beregnes ud fra arbejdstagernes bruttoløn og differentieres i forhold til arbejdstagernes bopæl. Norge er derfor opdelt i fem geografiske zoner. Zone 1⁽³⁾ omfatter de centrale dele af den sydlige del af landet og dækker 76,6 % af den samlede befolkning i Norge. Zone 2⁽⁴⁾ omfatter mere decentrale dele af det sydlige Norge og dækker 9,4 % af den samlede befolkning i Norge. Zone 3⁽⁵⁾ dækker fortrinsvis visse bjergregioner i den sydlige del af Norge, hvor 2,6 % af den samlede befolkning i Norge bor. Zone 4⁽⁶⁾ udgøres af den nordligste del af Sydnorge samt af Nordnorge syd for zone 5. Zone 4 dækker 9,4 % af den samlede befolkning. Zone 5⁽⁷⁾ omfatter den allernordligste del af landet.

Tilsynsmyndigheden indledte den formelle undersøgelsesprocedure vedrørende de regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag i Norge den 19. november 1997⁽⁸⁾. Den 2. juli 1998 vedtog Tilsynsmyndigheden en beslutning⁽⁹⁾, hvoraf det fremgår, at ordningen — via statsbudgettet — giver visse virksomheder fordele, der ikke kan retfærdiggøres ud fra ordningens generelle natur og beskaffenhed, og som fordrejer eller som truer med at fordreje konkurrencen inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde⁽¹⁰⁾. Ordningen måtte derfor bringes i overensstemmelse med EØS-aftalens bestemmelser.

⁽³⁾ Denne zone omfatter alle kommuner, som ikke er opført under zone 2-5.

⁽⁴⁾ Denne zone omfatter: i Nord-Trøndelag amt, kommunerne Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran; i Sør-Trøndelag amt, kommunerne Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal; i Hordaland amt, kommunerne Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, MoMidtre Gauldal, Selbu; i Møre og Romsdal amt, kommunerne Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide; i Sogn og Fjordane amt, alle kommuner; i Hordaland amt, kommunerne Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo; i Rogaland amt, kommunerne Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy; i Vest-Agder amt, kommunerne Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal; i Aust-Agder amt, kommunerne Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle; i Telemark amt, kommunerne Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome; i Buskerud amt, kommunerne Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal; i Oppland amt, kommunerne Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land; i Hedmark amt, kommunerne Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.

⁽⁵⁾ Denne zone omfatter: i Nord-Trøndelag amt, Snåsa kommune; i Sør-Trøndelag amt, kommunerne Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal; i Oppland amt, kommunerne Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang; i Hedmark amt, kommunerne Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.

⁽⁶⁾ Denne zone omfatter: i Troms amt, kommuner, som ikke er medtaget på listen under zone 5; i Nordland amt, alle kommuner; i Nord-Trøndelag amt, kommunerne Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka; i Sør-Trøndelag amt, kommunerne Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen; i Møre og Romsdal amt, Smøla kommune.

⁽⁷⁾ Denne zone omfatter: i Finnmark amt, alle kommuner; i Troms amt, kommunerne Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen.

⁽⁸⁾ Beslutning nr. 246/97/KOL.

⁽⁹⁾ Beslutning nr. 165/98/KOL.

⁽¹⁰⁾ I det følgende benævnt »EØS«.

⁽¹⁾ For yderligere detaljerede oplysninger om korrespondancen mellem Tilsynsmyndigheden og de norske myndigheder henvises til Tilsynsmyndighedens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, beslutning nr. 245/04/KOL, offentliggjort i EUT C 60 af 10.3.2005, s. 9-25.

⁽²⁾ Offentliggjort i EUT C 60 af 10.3.2005, s. 9-25.

Den 2. september 1998 anlagde de norske myndigheder i henhold til artikel 36, stk. 1, i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen sag ved EFTA-Domstolen med påstand om annullation af beslutningen af 2. juli 1998.

Den 20. maj 1999 ⁽¹⁾ afviste Domstolen annullationssagen og stadfæstede Tilsynsmyndighedens beslutning. Domstolen fastslog, at ordningen med differentierede socialsikringsbidrag udgjorde statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

For at bringe forholdene i overensstemmelse med Tilsynsmyndighedens beslutning af 2. juli 1998 foreslog de norske myndigheder nye bestemmelser om regionalt differentierede socialsikringsbidrag. Den 22. september 1999 godkendte Tilsynsmyndigheden de nye bestemmelser for en begrænset periode indtil den 31. december 2003 ⁽²⁾.

Den 21. december 2000 traf Europa-Kommissionen en negativ beslutning om en støtteordning vedrørende reducerede socialsikringsbidrag, som Sverige havde anmeldt ⁽³⁾. I beslutningen understregede Kommissionen, at Norge ved brev af 27. juli 2000 ikke blot havde fremsendt kommentarer til beslutningen om at indlede proceduren vedrørende Sverige, men også havde bekræftet, at det anvendte en lignende ordning.

I lyset af beslutningen vedrørende Sverige blev den norske ordning derefter drøftet på en række møder mellem de norske myndigheder og Tilsynsmyndigheden og mellem Tilsynsmyndigheden og Europa-Kommissionen. På grund af lighederne mellem den svenske og den norske ordning og ud fra et ønske om at sikre lige konkurrencevilkår inden for EØS mente Tilsynsmyndigheden, at det var nødvendigt at undersøge, om den norske ordning var i overensstemmelse med de gældende bestemmelser, og indledte derfor en formel undersøgelse af den norske ordning ved brev til de norske myndigheder af 4. juni 2002 (dok. nr.: 02-4189 D).

Ved beslutning af 25. september 2002 ⁽⁴⁾ konkluderede Tilsynsmyndigheden, at ordningen med regionalt differentierede socialsikringsbidrag ikke var omfattet af den undtagelse, der er omhandlet i artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen, og foreslog derfor, at der blev vedtaget passende foranstaltninger for at fjerne den uforenelige støtte under ordningen eller gøre den forenelig med aftalens bestemmelser med virkning fra 1. januar 2004.

Ved brev fra den norske mission ved Den Europæiske Union af 29. oktober 2002, der blev modtaget og registreret af Tilsynsmyndigheden den 31. oktober 2002 (dok. nr.: 02-7855 A), accepterede de norske myndigheder de foreslåede foranstaltninger.

⁽¹⁾ Sag E-6/98, Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76.

⁽²⁾ Beslutning nr. 228/99/KOL.

⁽³⁾ Offentliggjort i EUT L 244 af 14. september 2001, s. 32.

⁽⁴⁾ Beslutning nr. 172/02/KOL.

I marts 2003 anmeldte de norske myndigheder en treårig overgangsperiode, fra 2004 til 2007, til gennemførelse af en gradvis tilpasning af socialsikringsbidragssatserne i zone 3 og 4 (dok. nr.: 03-1846 A). Ifølge anmeldelsen er satserne for socialsikringsbidrag som følger ⁽⁵⁾

Table 1

	2003-satser	2004-satser	2005-satser	2006-satser	2007-satser
Zone 1	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
Zone 2	10,6	14,1	14,1	14,1	14,1
Zone 3	6,4	8,3	10,2	12,1	14,1
Zone 4	5,1	7,3	9,5	11,7	14,1

Ved brev af 15. april 2003 (dok. nr.: 03-2467 A) havde de norske myndigheder også anmeldt en videreførelse af ordningen med regionalt differentierede socialsikringsbidrag i Nord-Troms og Finnmark (zone 5). Denne anmeldelse blev imidlertid trukket tilbage ved brev af 4. juli 2003 fra den norske ambassadør ved Den Europæiske Union (dok. nr.: 03-4403 A), da EFTA-staterne efter fælles aftale i EFTA-staternes Stående Udvalg den 1. juli 2003 (nr.: 2/2003/SC) og under henvisning til artikel 1, stk. 2, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen havde vedtaget, at den bestående ordning i zone 5 var i overensstemmelse med EØS-aftalen på grund af de ekstraordinære forhold i denne zone.

Efter at have indledt den formelle undersøgelsesprocedure ved beslutning af 16. juli 2003 ⁽⁶⁾ og i overensstemmelse med EFTA-Domstolens afgørelse i sag E-6/98 ⁽⁷⁾ konkluderede Tilsynsmyndigheden, at de reducerede satser for socialsikringsbidrag i zone 2, 3 og 4 måtte sidestilles med udbetaling af støtte. Imidlertid gav Tilsynsmyndigheden Norge lov til at anvende den anmeldte treårige overgangsperiode på de regionalt differentierede socialsikringsbidrag i zone 3 og 4 ved beslutning nr. 218/03/KOL af 12. november 2003. I denne beslutning noterede Tilsynsmyndigheden sig, at uden en overgangsperiode ville stigningen i socialsikringsbidragene give uønskede virkninger for beskæftigelsen. Tilsynsmyndigheden bemærkede, at en gradvis udfasning af de differentierede beskatningssatser over en treårig periode ville betyde, at den årlige omkostningsstigning for virksomhederne ville blive spredt ud over perioden. En øjeblikkelig afskaffelse af den nuværende ordning ville derimod have medført et omkostningschok for de berørte virksomheder. Det syntes derfor tilrådeligt at indføre en passende overgangsperiode for at mildne chokvirkningerne og give virksomhederne tid til at tilpasse sig til de nye økonomiske forhold.

⁽⁵⁾ Virksomhederne inden for visse økonomiske sektorer skulle betale den fulde sats på 14,1 %, hvilket de allerede gjorde i henhold til den ordning, der var blevet godkendt af Tilsynsmyndigheden ved beslutning af 22. september 1999. De norske myndigheder gav også Tilsynsmyndigheden meddelelse om, at de agtede at fortsætte med at anvende satserne for 2003 i det omfang, de ville være i overensstemmelse med *de minimis*-ordningen.

⁽⁶⁾ Beslutning nr. 141/03/KOL.

⁽⁷⁾ Sag E-6/98, Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76.

b) *Beskrivelse af den aktuelle anmeldte foranstaltning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag inden for visse økonomiske sektorer*

1) *Beskrivelse af hovedtrækkene i foranstaltningen*

I april 2004 meddelte de norske myndigheder Tilsynsmyndigheden, at de fra 1. januar 2005 og fremover uden tidsbegrænsning inden for visse økonomiske sektorer agtede at anvende de regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag, der fandtes indtil udgangen af 2003 i zone 1, 2, 3 og 4. Satserne for 2003 fremgår af ovenstående tabel 1. Zone 5 blev holdt uden for denne anmeldelse, da satsen, som anvendes på dette område, er 0, som det fremgår af beslutning nr. 2/2003/SC, som EFTA-staternes Stående Udvalg vedtog den 1. juli 2003.

Den anmeldte foranstaltning vil kun gælde for visse økonomiske sektorer, der i henhold til de norske myndigheder ikke

er udsat for konkurrence fra virksomheder i andre EFTA-stater. De norske myndigheder gjorde gældende, at der ikke var nogen påvirkning af handelen inden for de økonomiske sektorer, som ville nyde godt af den tilsigtede anvendelse af reducerede socialsikringsatser. De norske myndigheder var derfor af den opfattelse, at den anmeldte foranstaltning ikke udgjorde statsstøtte som anført i artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

De norske myndigheder vurderede konkurrenceaspektet på grundlag af en økonomisk rapport, som var blevet udarbejdet af den uafhængige konsulentvirksomhed ECON i samarbejde med et norsk advokatfirma (i det følgende benævnt »ECON-rapporten«). Følgende liste over sektorer, der formodes ikke at blive påvirket af konkurrence fra virksomheder i andre EØS-stater og dermed være omfattet af den anmeldte foranstaltning, blev udarbejdet på grundlag af vurderingen i ECON-rapporten:-

Tabel 2

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
01.300 Planteavl kombineret med husdyravl (blandet drift)	n.a. (**)	n.a.	0
22.120 Udgivelse af dagblade	0/2	0/2	0/2
22.210 Trykning af dagblade	0/2	0/2	0/2
35.111 Bygning og reparation af skibe og skibsskrog på over 100 brt	0/2	0/2	0/2
35.113 Bygning og reparation af skibe på under 100 brt	0/2	0/2	0/2
40.120 Transport af elektricitet	0	0	0
45.110 Nedrivning af bygninger; jordarbejder	0	0	0
45.212 Udførelse af anlægsarbejder	0	0	0
45.221 Blikkenslagerarbejde	n.a.	n.a.	0
45.229 Udførelse af anden tagdækning og tagkonstruktioner	n.a.	n.a.	0
45.230 Anlæg af veje, flyvepladser og sportsanlæg	0	0	0
45.240 Udførelse af vandbygningsanlæg	0	n.a.	n.a.
45.250 Anden bygge- og anlægsvirksomhed, som kræver specialisering	0	0	0
45.310 El-installationsvirksomhed	0	0	0
45.320 Isoleringsvirksomhed	n.a.	n.a.	0
45.330 Vvs-installatører og blikkenslagerforretninger	0	0	0
45.340 Anden installationsvirksomhed	0	n.a.	0
45.442 Glarmesterforretninger	n.a.	n.a.	0
45.450 Andet færdiggørelsesarbejde	0	n.a.	0
45.500 Udlejning af entreprenørmateriel med betjeningspersonale	n.a.	0	0
50.200 Vedligeholdelse og reparation af motorkøretøjer	0	0	0
50.301 Kommissions- og engroshandel med reservedele og tilbehør til motorkøretøjer	0	n.a.	0
50.302 Detailhandel med reservedele og tilbehør til motorkøretøjer	0	0	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
50.500 Servicestationer	0	0	0
51.170 Agenturhandel med nærings- og nydelsesmidler	n.a.	n.a.	0/2
51.180 Agenturhandel med bestemte varer og varegrupper i.a.n.	n.a.	n.a.	0
51.210 Engroshandel med korn, såsæd og foderstoffer	0	0	0
51.220 Engroshandel med blomster og planter	n.a.	n.a.	0
51.389 Engroshandel med bløddyr i.a.n.	n.a.	n.a.	0
51.390 Ikke-specialiseret engroshandel med nærings- og nydelsesmidler	n.a.	0	0
51.421 Engroshandel med beklædning	0	0	0
51.434 Engroshandel med gramfonoplader, lydband, cd-plader, dvd-plader og videobånd	n.a.	n.a.	0
51.460 Engroshandel med medicinalvarer	n.a.	n.a.	0
51.477 Engroshandel med sportsartikler, spil og legetøj	0	n.a.	n.a.
51.479 Engroshandel med husholdningsartikler og personlige artikler i.a.n.	n.a.	n.a.	0
51.520 Engroshandel med metaller og metalmalme	n.a.	n.a.	0
51.532 Engroshandel med tømmer	0	0	0
51.533 Engroshandel med maling, fernis og lak	n.a.	n.a.	0
51.539 Engroshandel med byggematerialer i.a.n.	0	n.a.	0
51.561 Engroshandel med papir og pap	0	n.a.	0
51.840 Engroshandel med computere, ydre enheder og software	0	0	0
51.850 Engroshandel med andre kontormaskiner og -udstyr	n.a.	n.a.	0
51.872 Engroshandel med andre maskiner til skibsfart og fiskegrej	n.a.	n.a.	0
51.900 Anden engroshandel	0	0	0
52.110 Detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger med hovedvægten lagt på nærings- og nydelsesmidler	0/2	0/2	0/2
52.120 Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger	0/2	0/2	0/2
52.220 Detailhandel med kød og kødvarer	0	n.a.	n.a.
52.230 Detailhandel med fisk, krebs og bløddyr	n.a.	n.a.	0
52.241 Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer	0	n.a.	0
52.271 Detailhandel med helsekost	n.a.	n.a.	0
52.279 Detailhandel med nærings- og nydelsesmidler fra specialforretninger i.a.n.	n.a.	n.a.	0
52.310 Apoteker	0	0	0
52.330 Detailhandel med kosmetikvarer og toiletartikler	n.a.	n.a.	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
52.410 Detailhandel med tekstiler	0	0	0
52.420 Detailhandel med beklædningsartikler	0/2	0/2	0/2
52.431 Detailhandel med skotøj	0	0	0
52.441 Detailhandel med belysningsartikler	n.a.	n.a.	0
52.442 Detailhandel med porcelæn og glas	n.a.	n.a.	0
52.443 Detailhandel med møbler	0/2	0/2	0/2
52.449 Detailhandel med ikke-elektriske husholdningsartikler i.a.n.	n.a.	0	0
52.451 Detailhandel med elektriske husholdningsapparater og radio- og tv-udstyr	0	0	0
52.453 Detailhandel med musikinstrumenter og partiturer	n.a.	n.a.	0
52.461 Detailhandel med isenkram, maling og glas	0/2	0/2	0/2
52.463 Detailhandel med maling, fernis og lak	0	0	n.a.
52.464 Detailhandel med træ	n.a.	n.a.	0/2
52.469 Detailhandel med isenkram, maling og glas i.a.n.	n.a.	0	0
52.481 Detailhandel med ure og fotografisk og optisk udstyr	n.a.	0	0
52.482 Detailhandel med guld- og sølvvarer	n.a.	0	0
52.483 Detailhandel med sportsartikler, spil og legetøj	n.a.	n.a.	0
52.484 Detailhandel med blomster og planter	n.a.	n.a.	0
52.485 Detailhandel med computere og kontor- og telekommunikationsudstyr	n.a.	n.a.	0
52.489 Detailhandel fra specialforretninger i.a.n.	n.a.	0	0
52.612 Detailhandel med tekstiler, beklædningsartikler, skotøj, rejseartikler og lædervarer fra postordreforretninger	0	n.a.	n.a.
52.619 Anden detailhandel fra postordreforretninger med specialiseret vareudvalg	0	n.a.	0
52.630 Anden detailhandel bortset fra butikshandel	n.a.	n.a.	0
52.720 Reparation af elektriske husholdningsapparater	n.a.	n.a.	0
55.301 Restaurationsvirksomhed	0	0	0
55.302 Snackboder, salatbarer og pølsevogne	n.a.	0	0
55.401 Beværtninger	0	0	0
55.510 Kantiner	0	n.a.	0
55.520 Cateringvirksomhed	0	n.a.	0
60.220 Taxikørsel	n.a.	0	0
63.110 Godsbehandling	0	n.a.	0
63.120 Oplagrings- og pakhvirksomhed	n.a.	n.a.	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
63.211 Vare- og transportcentraler	0	0	0
63.212 Parkeringspladser og parkeringshuse	n.a.	n.a.	0
63.213 Betalingsfaciliteter	n.a.	n.a.	0
63.219 Anden hjælpevirksomhed i forbindelse med landtransport	0	0	0
63.221 Drift af havne	n.a.	n.a.	0
63.229 Anden hjælpevirksomhed i forbindelse med transport til vands	n.a.	n.a.	0
63.230 Anden hjælpevirksomhed i forbindelse med flytransport	0	0	0
63.302 Turistbureauer	n.a.	0	0
63.401 Godsbefordring	0	0	0
63.409 Anden transportformidling	n.a.	n.a.	0
64.110 Offentlig postbefordring	0	0	0
64.120 Kurertjeneste bortset fra offentlig postbefordring	n.a.	0	0
64.210 Fastnetoperatører	0	n.a.	0
64.220 Mobiltelefonoperatører	0	n.a.	0
64.230 Internetudbydere	n.a.	n.a.	0
64.240 Andre telekommunikationsaktiviteter	n.a.	n.a.	0
65.120 Anden bankvirksomhed	0	0	0
65.220 Anden udlånsvirksomhed	0	n.a.	0
65.239 Anden værdipapirforvaltning	n.a.	n.a.	0
66.010 Livsforsikring	n.a.	n.a.	0
66.030 Anden forsikringsvirksomhed	0	0	0
67.130 Servicevirksomhed i forbindelse med pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed	n.a.	n.a.	0
67.200 Servicevirksomhed i forbindelse med forsikring og pensionsforsikring	n.a.	0	0
70.111 Byggekreditinstitutter	n.a.	n.a.	0
70.112 Anden udstykning og salg af fast ejendom	n.a.	n.a.	0
70.120 Køb og salg af egen fast ejendom	n.a.	0	0
70.202 Anden udlejning af egen fast ejendom	0	0	0
70.310 Ejendomsmæglere	n.a.	n.a.	0
70.321 Administration af fast ejendom på honorar- eller kontraktbasis	n.a.	0	0
70.322 Viceværtsvirksomhed	n.a.	n.a.	0
71.110 Biludlejning	n.a.	n.a.	0
71.320 Udlejning af entreprenørmateriel	n.a.	n.a.	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
71.340 Udlejning af andre maskiner og udstyr i.a.n.	n.a.	n.a.	0
71.400 Udlejning af varer til personlig brug og husholdningsbrug i.a.n.	0	n.a.	0
72.500 Vedligeholdelse og reparation af kontor- og bogholderimaskiner samt edb-udstyr	n.a.	n.a.	0
74.110 Advokatvirksomhed	n.a.	n.a.	0
74.121 Bogførings- og regnskabsvirksomhed	0	0	0
74.122 Revisionsvirksomhed	0	0	0
74.130 Markedsanalyser og offentlig meningsmåling	n.a.	n.a.	0
74.140 Virksomhedsrådgivning	0	n.a.	0
74.203 Geodætiske målinger	n.a.	n.a.	0
74.300 Teknisk afprøvning og analyse	0	0	0
74.400 Reklamevirksomhed	0	n.a.	0
74.501 Formidling af arbejdskraft	0	0	0
74.600 Detektiv- og overvågningsvirksomhed	0	0	0
74.700 Rengøringsvirksomhed	0	0	0
74.810 Fotografisk virksomhed	n.a.	n.a.	0
74.820 Pakkerier	n.a.	n.a.	0
74.851 Sekretærvirksomhed	n.a.	0	0
74.852 Oversættelsesvirksomhed	n.a.	n.a.	0
74.871 Inkassovirksomhed, kreditgivning	n.a.	n.a.	0
74.877 Tilrettelæggelse af messer, udstillinger og kongresser	n.a.	n.a.	0
74.879 Andre erhvervsaktiviteter i.a.n.	0	0	0
75.110 Generelle offentlige tjenester	0	0	0
75.120 Administration af den virksomhed, som udøves inden for sundhedspleje og undervisning samt på det kulturelle og sociale område undtagen socialforsikring	0	0	0
75.130 Administration af erhvervsfremme af erhvervstilsagn	0	0	0
75.140 Tjenesteydelser over for den offentlige sektor som helhed	0	n.a.	0
75.220 Forsvar	0	0	0
75.230 Domstole og fængselsvæsen	0	0	0
75.240 Offentlig orden og sikkerhed	0	0	0
75.250 Brandvæsen	0	0	0
75.300 Socialforsikring	0	0	0
80.102 Grundskoleundervisning og undervisning på første sekundærtrin	0	0	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
80.103 Specialundervisning for handicappede	0	0	0
80.210 Gymnasier, studenter- og HF-kurser	0	0	0
80.309 Videregående uddannelsesinstitutioner	n.a.	n.a.	0/2
80.410 Køreskoler	n.a.	n.a.	0
80.421 Folkehøjskoleundervisning	0	0	0
80.423 Frivillig voksenundervisning	n.a.	0	0
80.424 Kommunale musikskoler	n.a.	0	0
80.429 Anden undervisning	0	0	0
85.114 Rehabiliteringsinstitutioner	0	0	0
85.116 Psykiatriske hospitaler for voksne	0	0	n.a.
85.118 Plejehjem	0	0	0
85.121 Praktiserende læger	n.a.	n.a.	0
85.122 Speciallæger bortset fra psykiatere	n.a.	n.a.	0
85.130 Praktiserende tandlæger	0	0	0
85.142 Fysioterapi	n.a.	n.a.	0
85.143 Skolesundhedspleje, sundhedspleje for mødre og børn	0	n.a.	n.a.
85.144 Anden præventiv sundhedspleje	n.a.	0	0
85.147 Ambulancetransport	0	0	0
85.149 Andre sundhedsaktiviteter	0	0	0
85.200 Veterinærvæsen	0	0	0
85.311 Børnevelfærdsinstitutioner	0	n.a.	n.a.
85.312 Institutioner for alkoholikere og narkomaner	0	0	0
85.319 Andre institutioner for social bistand	n.a.	0	0
85.321 Hjemmehjælpsordninger	n.a.	n.a.	0
85.322 Beskyttede boliger for ældre og handicappede	n.a.	n.a.	0
85.323 Velfærdstjenester for børn	0	n.a.	0
85.324 Sociale velfærdstjenester uden institutionsophold for alkoholikere og narkomaner	n.a.	0	0
85.325 Familievejledning	n.a.	n.a.	0
85.326 Kommunale sociale velfærdsaktiviteter	n.a.	n.a.	0
85.327 Børnehaveundervisning og plejehjem	0	0	0
85.331 Daginstitutioner for skolebørn	n.a.	n.a.	0
85.333 Daginstitutioner for handicappede voksne	n.a.	n.a.	0

NACE-kode (*)	Zone 2	Zone 3	Zone 4
85.334 Omskoling til det almindelige arbejdsmarked	0	0	0
85.335 Permanent beskyttede arbejdsaktiviteter	0	0	0
85.336 Sociale velfærdsorganisationer	n.a.	n.a.	0
85.337 Modtagelsescentre for asylsøgere	0	0	0
85.338 Beskæftigelse/arbejdsmarkedsuddannelse via den kommunale sundheds- og socialforvaltning	0	n.a.	n.a.
85.339 Andre sociale foranstaltninger uden institutionsophold	n.a.	0	n.a.
90.010 Opsamling og behandling af spildevand	0	n.a.	0
90.020 Opsamling og behandling af andet affald	0	0	0
91.110 Erhvervs- og arbejdsgiverorganisationer	n.a.	0	0
91.200 Faglige sammenslutninger	n.a.	n.a.	0
91.310 Religiøse organisationer	0	0	0
91.330 Andre organisationer og foreninger i.a.n.	0	n.a.	0
92.110 Film- og videoproduktion	n.a.	n.a.	0
92.130 Filmfremvisning	n.a.	n.a.	0
92.200 Radio- og tv-virksomhed	0	n.a.	0
92.320 Drift af teater- og koncertsale mv.	0	n.a.	0
92.330 Forlystelsesparker	n.a.	n.a.	0
92.400 Pressebureauer	n.a.	n.a.	0
92.510 Biblioteker og arkiver	0	n.a.	0
92.521 Museer	0	0	0
92.522 Bevarelse af historiske monumenter og bygninger	n.a.	0	0
92.610 Idrætsanlæg	0/2	0	0
92.621 Sportsklubber og -foreninger	0	0	0
92.629 Andre sportsaktiviteter i.a.n.	n.a.	n.a.	0
92.721 Aktivitets- og oplevelsesture	n.a.	0	n.a.
92.729 Andre aktiviteter i forbindelse med fritid i.a.n.	0	0	0
93.010 Vask og tørrensning af tekstiler og pelsværk	0	0	0
93.020 Frisør- og skønhedssaloner	n.a.	0	0
93.030 Bedemænd og begravningsvæsen	n.a.	n.a.	0
93.040 Aktiviteter vedrørende fysisk velvære	0	0	0

(*) NACE listen over sektorer ifølge klassifikationen fra Norges Statistik.

(**) I tabellen betyder kode 0 ifølge de norske myndigheder, at der ikke sker nogen påvirkning af samhandelen i den pågældende sektor; kode 0/2 indikerer, at nogle virksomheder inden for de givne sektorer i den enkelte zone er udsat for konkurrence.
Referencen »n.a.« ikke relevant »Den angiver, at der ifølge ECON-rapportens undersøgelser ikke er nogen virksomheder, der er aktive inden for den givne sektor, som vil overskride de *minimis-tærsklen* inden for den relevante zone.

På grundlag af ECON-rapporten har de norske myndigheder opstillet følgende kriterier for at skelne mellem virksomheder, der ikke er udsat for konkurrence fra virksomheder, der er beliggende i andre EØS-stater, og virksomheder, der påvirkes af EØS-omfattende konkurrence, for så vidt angår de økonomiske sektorer, der er mærket med koden 0/2:

— **NACE 22.120 og 22.210: udgivelse og trykning af dagblade**

På grund af sprog, kultur og afstand anses udgivelse og trykning af lokale dagblade kun for at være relevante for lokale markeder. En avis anses for lokal, så længe den ikke er landsdækkende.

— **NACE 35.111 og 35.113: bygning og reparation af skibe og skibsskrog på over og under 100 brt**

Så længe reparationen vedrører skibe, der opererer i norske farvande, eller som befinder sig i akutte vanskeligheder, anses det pågældende skibsværft for at operere lokalt, og er således ikke udsat for konkurrence fra andre EØS-stater.

— **NACE 51.170: agenturhandel med nærings- og nydelsesmidler**

De norske myndigheder har ikke fremlagt nogen yderligere forklaring på de udvælgelseskriterier, der gælder for virksomheder inden for denne sektor. Ifølge ECON-rapporten var det ikke muligt på grundlag af de foreliggende oplysninger at skelne virksomheder, der er udsat for konkurrence, fra dem, der ikke er det.

— **NACE 52.110: detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger med hovedvægten lagt på nærings- og nydelsesmidler**

Virksomheder, der ligger i en afstand af mere end 150 km fra konkurrenter på den anden side af statsgrænsen, anses ikke for at være udsat for konkurrence fra andre EØS-stater. Ifølge de oplysninger, som de norske myndigheder har fremlagt, blev anvendelsen af en kritisk afstand på 150 km bestemt ved at identificere de nærmeste konkurrenter på den anden side af grænsen, som kommer ind under standardindustriklassifikationen 52.110, ikke-specialiserede detailforretninger. Konkurrencevilkårene blev taget med i betragtning for så vidt angår virksomheder, der ligger i forskellig afstand fra den nærmeste konkurrent på den anden side af grænsen. På grundlag af ECON-rapportens konklusioner gjorde de norske myndigheder gældende, at sandsynligheden for, at virksomheder, som lå mere end 150 km fra en konkurrent, var udsat for konkurrence fra andre EØS-stater, var ringe. De norske myndigheder erkender, at spørgsmålet om, hvorvidt der rent faktisk er tale om konkurrence, afhænger af det pågældende varesortiment.

— **NACE 52.120, 52.420 og 52.443: anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger, detailhandel med beklædningsartikler og detailhandel med møbler**

Skønt afstanden til konkurrenter på den anden side af grænsen er af betydning, erkender de norske myndigheder, at det er vanskeligt at fastlægge en absolut og endegyldig afgrænsning mellem virksomheder, der påvirkes af EØS-intern handel, og virksomheder, som ikke påvirkes. Mens virksomheder, der ligger ca. 200 km fra et relativt stort indkøbscenter på den anden side af grænsen, er udsat for konkurrence i henhold til ECON-rapporten, er andre virksomheder, der ligger tættere ved grænsen, men som ikke har et stort indkøbscenter liggende på den anden side, ikke udsat for konkurrence. Men i overensstemmelse med den vurdering, som gælder for NACE 52.110, har de norske myndigheder forklaret i anmeldelsen, at en afstand på 200 km forekommer at være et passende målkriterium for at fastslå den handelsmæssige virkning for denne sektor.

— **NACE 52.461 og 52.464: detailhandel med isenkram, maling og glas og detailhandel med træ**

De norske myndigheder har forklaret, at virksomheder, som ligger »i meget stor afstand fra landegrænsen«, ikke er udsat for konkurrence fra virksomheder fra andre EØS-stater. Ud fra de foreliggende oplysninger betyder »i meget stor afstand fra landegrænsen«, at det ikke vil være umagen værd at rejse frem og tilbage på én dag, idet afstanden bl.a. også afhænger af vejens tilstand og trafiksituationen. Virksomheder, der ligger i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal amter, kan nyde godt af reducerede socialsikrings-satser, eftersom de ikke er udsat for konkurrence fra andre EØS-stater. Virksomheder i andre amter er udelukket.

— **NACE 80.309: videregående uddannelsesinstitutioner**

Meddelelsen dækker kun voksenundervisningskurser, som således ikke anses for at blive påvirket af handel. Hvad uddannelsen på videregående uddannelsesinstitutioner angår, har de norske myndigheder anført koden 2, hvilket betyder, at den pågældende aktivitet er udsat for konkurrence.

— **NACE 92.610: drift af idrætsanlæg**

En atletikklub anses for at være lokal, når den ikke deltager i den øverste division af den idrætsgren, den tilbyder udøverne. Andre idrætsanlæg betragtes som lokale, når de hovedsagelig benyttes af lokale klubber, den lokale befolkning i kommunen og dagsbesøgende, idet der således ikke foreligger nogen konkurrencemæssige tilbud i andre EØS-stater.

2) Den anvendte metode til udvælgelse af virksomheder, der dækkes af den anmeldte foranstaltning om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag

Den anmeldte foranstaltning dækker en række økonomiske sektorer, der er omhandlet i ECON-rapporten som anført ovenfor. ECON-rapporten er baseret på vurdering af konkurrenceflader («konkurrenseflader») mellem virksomheder i zone 2, 3, og 4 i Norge og virksomheder i andre EØS-stater. Den indeholder en liste over sektorer, som angiveligt ikke er påvirket af konkurrence fra andre EØS-stater.

Hvad fremstillingssektoren angår, blev listen over økonomiske sektorer, der ikke er påvirket af konkurrence fra andre EØS-stater, udarbejdet på grundlag af regionale data fra Norges Statistik om eksport- og importtal for de relevante zoner. Som de norske myndigheder har forklaret i brev af 12. november 2004, førte konstateringen af direkte handel inden for næsten alle fremstillingssektorer (NACE 15-NACE 37) til, at ECON måtte konkludere, at næsten alle disse sektorer vil kunne blive påvirket af konkurrence fra virksomheder i andre EØS-stater. De norske myndigheder har også forklaret, at ganske enkelte sektorer (udgivelse og trykning af aviser, skibsbygning) ikke desto mindre blev betragtet som værende operative på lokale markeder udelukkende på grundlag af disse undersektors beskaffenhed og karakteristika og ikke på grundlag af en import/eksport-analyse.

Hvorvidt virksomheder i servicesektoren (NACE 50-NACE 99) var udsat for konkurrence blev hovedsagelig undersøgt på grundlag af kendskabet til markedssituationen i de forskellige erhvervssektorer og på basis af interview med et udvalg af virksomheder i zone 2, 3 og 4 i Norge.

Der findes ingen eksplicit reference til den metode, der blev benyttet for at fastsætte, i hvilket omfang virksomheder inden for elektricitets-, gas- og vandforsyning (NACE 40) og bygge- og anlægsvirksomhed (NACE 45) er udsat for konkurrence, selv om en lang række undersektorer inden for bygge- og anlægsvirksomhed er blevet medtaget i anmeldelsen.

Ifølge ECON-rapporten blev rent lokale aktiviteter ikke påvirket af EØS-intern handel. For at blive klassificeret som en rent lokal aktivitet i ECON-rapportens forstand var der to kumulative betingelser, der skulle opfyldes af den relevante økonomiske sektor inden for et givet område: virksomhederne i den pågældende sektor må ikke selv deltage i grænseoverskridende aktiviteter, og den særlige aktivitet, der foregår i den pågældende region, må ikke kunne tiltrække kunder fra andre områder.

Rapporten fastslår, at man ved at fastlægge konkurrenceflader vil kunne udarbejde et forslag til bestemmelser, der så vidt muligt viderefører den gamle ordning med reducerede satser for socialsikringsbidrag for økonomiske sektorer, der ikke

konkurrerer med andre lande i EØS ⁽¹⁾. ECON-rapporten indeholder dog intet forslag til bestemmelser, hvilket normalt er tilfældet, når det gælder en støtteordning, og der fremsættes heller ikke forslag herom i anmeldelsen.

I indledningen til rapporten fremhævede ECON, at der ikke var tilstrækkelig tid eller ressourcer til at gennemføre en grundig analyse af konkurrenceforholdene inden for alle de økonomiske sektorer, som rapporten dækker, og at dette kunne føre til både undervurderinger og overvurderinger af konkurrencen med virksomheder i andre EØS-stater ⁽²⁾. ECON var ikke desto mindre af den opfattelse, at rapporten giver et rimeligt billede af konkurrencen mellem virksomheder inden for EØS.

3. Problemstillinger i beslutningen om at indlede proceduren

Den 6. oktober 2004 besluttede Tilsynsmyndigheden at indlede den formelle undersøgelsesprocedure med hensyn til forslaget om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag inden for visse økonomiske sektorer. Tilsynsmyndigheden var af den opfattelse, at forslaget om at anvende reducerede socialsikrings-satser i zone 2, 3 og 4 dækkede et meget stort antal økonomiske sektorer og virksomheder. Den anmeldte foranstaltning var i stort omfang en gentagelse af den tidligere ordning for regionalt differentierede og reducerede satser for socialsikringsbidrag, som Tilsynsmyndigheden havde erklæret for uforenelig støtte ⁽³⁾.

Den væsentligste forskel mellem den tidligere undersøgte ordning og den foranstaltning, der nu er blevet anmeldt, består i en reduktion af antallet af økonomiske sektorer, som kan nyde godt af reducerede satser. I ECON-rapporten fandtes en liste over sektorer, der angiveligt ikke blev påvirket af EØS-intern handel på grundlag af vurderingen af konkurrencefladerne.

I beslutningen om at indlede proceduren gav Tilsynsmyndigheden udtryk for tvivl med hensyn til den metode, som ECON havde benyttet til at indsamle data, da den ikke forekom at være systematisk. Tilsynsmyndigheden var bekymret over, at ECON-rapporten kun gav et ufuldstændigt billede af status quo, og at der ikke fandtes nogen grundig analyse af den fremtidige situation.

⁽¹⁾ Rapportens resumé: «Kartleggingen skal kunne brukes til å utarbeide et forslag til regelverk som så langt som mulig viderefører ordningen med gradert arbeidsgiveravgift for bransjer eller vesentlige deler av bransjer som ikke er i konkurranse med virksomheter i andre EØS-land, og som dermed ikke påvirker samhandelen».

⁽²⁾ Punkt 1.2 i rapporten: «Det har verken vært tid eller ressurser til å gjennomføre en dyptgående analyse av konkurranseforholdene innen alle de bransjer som omfattes av rapporten. I de fleste tilfellene har vi måttet bygge på faglige vurderinger støttet av intervjuer med utvalgte bedrifter. Skjevheter i informasjonen kan derfor forekomme i våre vurderinger av enkeltbransjer. Imidlertid kan dette slå ut både i retning av å overvurdere konkurransen med andre EØS-land og å undervurdere den».

⁽³⁾ For yderligere oplysninger henvises der til sektion I.2.a i denne beslutning, hvor der findes en særlig henvisning til Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 172/02/KOL og nr. 218/03/KOL.

Tilsynsmyndigheden understregede, at den nærede tvivl om, hvorvidt den tilgang, der var blevet anvendt for at fastslå, om der forelå en påvirkning af samhandelen i en given sektor inden for EØS, var i overensstemmelse med de bestemmelser, som findes i fast retspraksis vedrørende fortolkningen af kriteriet »påvirkning af samhandelen« jf. artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen. Under henvisning til retspraksis gjorde Tilsynsmyndigheden således især opmærksom på, at i modsætning til den tilgang, som blev benyttet i ECON-rapporten, udelukker den omstændighed, at der ydes støtte til rent lokale aktiviteter eller til virksomheder, der opererer rent lokalt, ikke i sig selv, at der vil finde en påvirkning af samhandelen sted.

Endvidere var Tilsynsmyndigheden i tvivl om, hvorvidt den anmeldte foranstaltning omfattede de nødvendige mekanismer til sikring af, at der ikke forekom nogen påvirkning af samhandelen i nogen tilfælde, eftersom den ikke indeholdt nogen generel beskyttelses klausul, der ydede den nødvendige retlige og økonomiske sikkerhed for så vidt angår påvirkning af samhandelen. Tilsynsmyndigheden var foruroliget over foranstaltningens tidsbegrænsede karakter og over, at den ikke indeholdt nogen revisions klausul for de kriterier og vilkår, der anvendes.

Tilsynsmyndigheden besluttede at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, bl.a. for at gøre det lettere for Norge at afklare situationen og fremlægge bedre dokumentation for, om anvendelsen af den anmeldte foranstaltning ikke ville påvirke samhandelen. Der henvises til nedenstående sektion for så vidt angår de kommentarer, som de norske myndigheder har fremsat.

4. De norske myndigheders kommentarer

Ved brev af 12. november 2004 fremsendte de norske myndigheder deres kommentarer til Tilsynsmyndighedens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. Med hensyn til anmeldelsens indhold gjorde de norske myndigheder det klart, at for så vidt angår standardklassifikationen af erhvervsmæssig virksomhed 52.120 (Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger), 52.420 (Detailhandel med beklædningsartikler) og 52.443 (Detailhandel med møbler), dækkede anmeldelsen virksomheder, som er beliggende i alle tre zoner, der er omfattet af foranstaltningen. På grund af en fejl var dette kun angivet for virksomheder i zone 4.

For det andet forklarede de norske myndigheder, at »visse økonomiske sektorer i en zone blev anmeldt som ikke værende udsat for konkurrence, hvorimod de samme sektorer i andre zoner ikke var opført på listen. [...] Grunden hertil var, at ECON-rapporten angav, at der for visse økonomiske sektorer vedkommende ikke var nogen virksomheder, der ville overskride de minimis-tærsklen inden for den relevante zone. [...] Fremtidigt vil disse virksomheder, såfremt deres lønomkost-

ninger fører til en overskridelse af de minimis-tærsklen, blive betragtet på samme måde som virksomheder, der falder ind under den relevante sektor, der er anmeldt i andre zoner«.

For det tredje fandt de norske myndigheder, at den argumentation, som Tilsynsmyndigheden havde fulgt i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, afspejlede en noget forenklet forståelse af ECONs dataindsamlingsmetode og evaluering. I denne forbindelse oplyste de norske myndigheder, at de undersøgte på grundlag af regionale data for eksport og import, hvorvidt virksomheder i fremstillingssektoren havde været udsat for konkurrence. De norske myndigheder gjorde det endvidere klart, at ECON-rapporten ikke forudsatte, at analysen af disse tal er tilstrækkelig til at identificere økonomiske sektorer, som ikke påvirkes af konkurrence fra virksomheder i andre EØS-stater, men at den er tilstrækkelig til at bekræfte, at støtte til en given sektor rent faktisk kan påvirke samhandelen.

Hvad virksomheder i servicesektoren angår, gjorde de norske myndigheder gældende, at det hovedsagelig var på grundlag af viden om markedsituationen i de forskellige erhvervssektorer og på grundlag af interview med et udvalg af virksomheder, at man undersøgte, om virksomhederne var udsat for konkurrence. For at blive klassificeret som en rent lokal aktivitet, kræves det, at virksomheder inden for den pågældende service-sektor ikke selv deltager i grænseoverskridende aktiviteter. Denne bestemmelse blev imidlertid ikke anvendt som værende en tilstrækkelig betingelse. I ECON-rapporten undersøgte man også, om en specifik serviceaktivitet i en given region kunne tiltrække kunder fra et andet sted eller en anden EØS-stat. De firmaer, der blev interviewet, blev spurgt om, hvordan de mente det ville påvirke deres kunders handelsmønster, hvis prisen på den lokale tjenesteydelse blev forhøjet med en bestemt procentdel, eller hvis prisen for den samme tjenesteydelse, der blev ydet af virksomheder i de nordiske nabolande, blev forhøjet.

For det fjerde var de norske myndigheder af den opfattelse, at det var Tilsynsmyndighedens opgave at vurdere, om nogle af de sektorer eller støttemodtagere, som var omfattet af den anmeldte foranstaltning, må modtage støtte, der ikke påvirker handelen mellem de kontraherende parter i EØS-aftalen.

II. VURDERING

1. Proceduremæssige krav

Den anmeldte foranstaltning er ikke blevet gennemført. De norske myndigheder har således overholdt deres forpligtelser i henhold til artikel 1, stk. 3, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen.

2. Den anmeldte foranstaltning

De norske myndigheder har meddelt, at de »fra 1. januar 2005 agter at videreføre den ordning for differentierede socialsikringsbidrag, som var gældende før 1. januar 2004 inden for sektorer, som ikke er udsat for konkurrence fra virksomheder i andre EØS-stater.« Der er ikke blevet anmeldt noget konkret udkast til forslag om regler eller love for anvendelse af foranstaltningen. De norske myndigheder har anmeldt en rapport, på grundlag af hvilken de agter at genindføre den gamle ordning for regionalt differentierede og reducerede satser for socialsikringsbidrag i visse sektorer. Skønt det fremgår af rapporten, at fastlæggelse af konkurrenceflader kan anvendes til at udarbejde et forslag til regler, indeholder ECON-rapporten hverken noget forslag til regler, hvilket normalt ville være tilfældet for en støtteordning, og der fremsættes heller ikke et sådant forslag i anmeldelsen.

På grundlag af de sparsomme oplysninger, de norske myndigheder har givet i selve anmeldelsen og under den formelle undersøgelsesprocedure, ser det ud til, at de norske myndigheder ønsker at videreføre (eller genindføre) den gamle ordning for regionalt differentierede og reducerede satser for socialsikringsbidrag og at begrænse dens anvendelse til at omfatte de sektorer, der er opført i ECON-rapporten. Det skal påpeges, at den gamle ordning med reducerede satser for socialsikringsbidrag blev klassificeret som en støtteordning⁽¹⁾. Tilsynsmyndigheden ser ingen grund til, at den anmeldte foranstaltning ikke skulle klassificeres som en ordning, skønt dens anvendelsesområde er blevet indsnævret.

Ifølge definitionen i artikel 1, litra d), i del II i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen er en støtteordning enhver retsakt, som uden at der kræves yderligere gennemførelsestiltag danner grundlag for tildeling af individuel støtte til virksomheder defineret generelt og abstrakt, og enhver retsakt, som kan danne grundlag for tildeling af støtte på ubestemt tid og/eller for et ubestemt beløb til en eller flere virksomheder, uden at støtten er knyttet til et bestemt projekt.

Den anmeldte foranstaltning henviser til anvendelsen af regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag i en virksomhed, der er aktiv inden for en række sektorer (mere end 200 sektorer dækkes af forslaget) for så vidt angår de af dens arbejdstagere, som bor i zone 2, 3 og 4 i Norge. Anvendelsen af reducerede satser for socialsikringsbidrag er ikke en individuel tildeling af støtte til en enkelt virksomhed, men en regelmæssigt tilbagevendende begivenhed, der foregår i en uafgrænset tidsperiode til fordel for et ikke nærmere defineret antal modtagere. Den anmeldte foranstaltning må derfor betegnes som en ordning.

3. Nærværende beslutnings omfang

Følgende vurdering gælder kun for aktiviteter, der dækkes af EØS-aftalen. Tilsynsmyndigheden kan ikke vurdere aktiviteter,

⁽¹⁾ Der henvises til Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 218/03/KOL, i hvilken Tilsynsmyndigheden accepterede en treårig overgangsperiode til afskaffelse af regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag.

der falder uden for aftalens område som f.eks. NACE-kode 75.220 (forsvar).

Endvidere har Tilsynsmyndigheden ingen kompetence til at undersøge støtte, som ydes til virksomheder, der udelukkende udfører aktiviteter, som vedrører produkter, der ikke er dækket af EØS-aftalen, såsom landbrugs- og fiskerivarer⁽²⁾. Dette gælder bl.a. NACE-kode 01.300, planteavl kombineret med husdyravl (blandet drift). Aktiviteter inden for sektorer, der falder uden for Tilsynsmyndighedens kompetence til at vurdere, om der foreligger statsstøtte, er ikke omfattet af denne beslutning⁽³⁾.

4. Forekomsten af statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen

Artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen har følgende ordlyd:

»Bortset fra de i denne aftale hjemlede undtagelser er støtte, som ydes af EF-medlemsstater, EFTA-stater eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelige med denne aftale i det omfang, den påvirker samhandelen mellem de kontraherende parter.«

I henhold til fast retspraksis fordrer klassifikation som statsstøtte, at alle fire betingelser i artikel 61, stk. 1, er opfyldt⁽⁴⁾: 1) der skal foreligge intervention fra staten eller gennem statsmidler; 2) den skal give støttemodtagerne en selektiv fordel; 3) interventionen skal fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene, og 4) for at blive omfattet af forbuddet i artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen skal støtteforanstaltningen påvirke samhandelen mellem de kontraherende parter.

Den norske ordning for reducerede satser for socialsikringsbidrag har været gjort til genstand for adskillige beslutninger truffet af Tilsynsmyndigheden⁽⁵⁾. EFTA-Domstolen har også vurderet ordningen⁽⁶⁾ og er kommet til den konklusion, at en sådan ordning udgør statsstøtte.

Som tidligere nævnt er formålet med det foreliggende forslag at genindføre den tidligere ordning, idet den eneste forskel er, at den foreslåede ordning er begrænset til kun at omfatte visse sektorer. Det er Tilsynsmyndighedens opfattelse, at dens egne og EFTA-Domstolens konklusioner med hensyn til klassifikationen af den tidligere ordning i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen ligeledes gælder for nærværende anmeldte ordning for så vidt angår tre af de fire kumulative kriterier.

⁽²⁾ Der henvises bl.a. til artikel 8, stk. 3, artikel 17 til 20 og protokol 3 og 9 til EØS-aftalen samt til artikel 24 i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen.

⁽³⁾ Se også sektion 4 i det følgende.

⁽⁴⁾ Sag C-345/02, *Pearle BV, Hans Prijs Optiek Franchise BV, Rinck Opticiens BV og Hoofbedrijfschap Sml.* 2004 I, s. 7139, *Ambachten*, præmis 33; sag C-142/87 *Belgien mod Kommissionen* («Tubemuse») Sml. 1990 I, s. 959, præmis 25; forenede sager C-278/92 til C-280/92, *Spanien mod Kommissionen Sml.* 1994 I, s. 4103, præmis 20; sag C-482/99 *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. 2002 I, s. 4397, præmis 68, og sag C-280/00 *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, Sml. 2003 I, s. 7747, præmis 74.

⁽⁵⁾ Se sektion I.2.a) i denne beslutning.

⁽⁶⁾ Sag E-6/98, *Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76.

Den anmeldte ordning medfører således et forbrug af statsmidler i form af et indkomsttab for staten gennem anvendelse af reducerede sats for socialsikringsbidrag. Endvidere giver ordningen virksomheder i de begunstigede sektorer og regioner en direkte konkurrencefordel sammenlignet med virksomheder, der er beliggende andetsteds, eller som ikke er omfattet af de anmeldte sektorer. I denne forbindelse ønsker Tilsynsmyndigheden at understrege, at en foranstaltning kun kan udgøre statsstøtte for så vidt den vedrører en virksomhed, der udfører en økonomisk aktivitet, dvs. en aktivitet, der består i at udbyde varer og tjenesteydelser på et givet marked⁽¹⁾. Retspraksis definerer »en virksomhed« som: »enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde«⁽²⁾. Derfor kan ingen statsstøtte være involveret i ikke-økonomiske aktiviteter såsom rent statslige administrative aktiviteter, domstolsaktiviteter og retsvæsen eller obligatoriske socialsikringsaktiviteter. Denne beslutning dækker derfor ikke sådanne aktiviteter.

Det spørgsmål, der står tilbage, er da at afgøre, om den støtte, der ydes under den anmeldte ordning, og som gælder for et begrænset antal sektorer, der angiveligt ikke er udsat for konkurrence fra andre EØS-stater, har indvirkning på samhandelen mellem de kontraherende parter.

a) Påvirker støtten samhandelen i henhold til artikel 61, stk. 1 i EØS-aftalen?

For at være omfattet af forbuddet i artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen skal støtteforanstaltningen kunne påvirke samhandelen mellem de kontraherende parter i EØS-aftalen. Denne bestemmelse skelner ikke mellem årsager eller mål, men definerer statsstøtte i forhold til dens virkninger⁽³⁾.

I det følgende vil Tilsynsmyndigheden vurdere, om begrænsningen af den anmeldte ordning til kun at omfatte visse sektorer hindrer støtten i at påvirke handelen mellem de kontraherende parter og dermed bevirker, at den ikke falder ind under artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

1) Retsnormen

Ifølge retspraksis⁽⁴⁾ må det antages, at finansiel statsstøtte, der styrker en virksomheds position i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for EØS, påvirker denne samhandel.

Der findes ingen tærskel eller procentsats, under hvilken man må antage, at handelen mellem de kontraherende parter ikke

påvirkes⁽⁵⁾. I henhold til fast retspraksis udelukker det forhold, at støtten er relativt beskedent, eller at den virksomhed, der modtager støtte, er forholdsvis lille, ikke i sig selv muligheden for, at handelen inden for EØS kan blive påvirket⁽⁶⁾. I de tilfælde, hvor en sektor består af et stort antal mindre virksomheder, kan støtte, der potentielt står til rådighed for alle eller et meget stort antal virksomheder i den pågældende sektor, selv om det individuelle beløb er beskedent, få indvirkning på handelen mellem de kontraherende parter i EØS-aftalen⁽⁷⁾. Støtte kan også påvirke handelen inden for EØS, selv om støttemodtageren ikke selv deltager i grænseoverskridende aktiviteter⁽⁸⁾.

Støttens art afhænger ikke af tjenesteydelsens lokale eller regionale karakter eller af omfanget af den aktivitet, der udøves⁽⁹⁾. Den lokale karakter af de aktiviteter, som støttemodtagerne udøver, udgør et af de forhold, der skal tages i betragtning ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger en påvirkning af samhandelen, men det er ikke tilstrækkeligt til at hindre, at støtten har indvirkning på samhandelen⁽¹⁰⁾. Dette skyldes, at tildeling af statsstøtte til en virksomhed kan føre til, at det interne udbud opretholdes eller øges med den konsekvens, at andre virksomheders muligheder for at komme ind på markedet i de pågældende EØS-stater mindskes⁽¹¹⁾.

Ved vurderingen af de handelsmæssige virkninger er det ikke Tilsynsmyndighedens opgave at afgøre, hvilken virkning en støtteordning rent faktisk har, men derimod at undersøge, om den får nogen indvirkning på handelen inden for EØS⁽¹²⁾. Kriteriet for at kunne afgøre, om der er tale om nogen handelsmæssig virkning, er traditionelt blevet fortolket på en ikke-restriktiv måde, hvilket har bevirket, at en foranstaltning generelt anses for at udgøre statsstøtte, såfremt den er i stand til at påvirke handelen mellem EØS-stater⁽¹³⁾.

(1) Forenede sager C-180/98 til C-184/98, *Pavlov m.fl.*, Sml. 2000 I, s. 6451, præmis 75.

(2) Sag C-41/90, *Höfnér og Elser*, Sml. 1991 I, s. 1979, præmis 21.

(3) Sag C-56/93 *Belgien mod Kommissionen*, Sml. 1996 I, s. 723, præmis 79.

(4) Sag E-6/98, *Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76, præmis 59; sag 730/79, *Philip Morris mod Kommissionen*, Sml. 1980, s. 2671, præmis 11.

(5) Sag C-280/00, *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, Sml. 2003 I, s. 7747, præmis 81; sag C-172/03, *Wolfgang Heiser mod Finanzamt Innsbruck*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 32.

(6) Sag C-71/04, *Administración del Estado mod Xunta de Galicia*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 41; sag C-280/00, *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, Sml. 2003 I, s. 7747, præmis 81; forenede sager C-34/01 til C-38/01, *Enirisorse*, Sml. 2003 I, s. 14243, præmis 28; sag C-142/87, *Belgien mod Kommissionen* (»Tubemeuse«), Sml. 1990 I, s. 959, præmis 43; forenede sager C-278/92 til C-280/92 *Spanien mod Kommissionen*, Sml. 1994 I, s. 4103, præmis 42.

(7) Sag C-71/04, *Administración del Estado mod Xunta de Galicia*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 43; sag C-351/98, *Spanien mod Kommissionen*, Sml. 2002 I, s. 8031, præmis 64; og sag C-372/97, *Italien mod Kommissionen*, Sml. 2004 I, s. 3679, præmis 57.

(8) Sag T-55/99, *CETM mod Kommissionen*, Sml. 2000 II, s. 3207, præmis 86.

(9) Sag C-280/00, *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, Sml. 2003 I, s. 7747, præmis 77; sag C-172/03, *Wolfgang Heiser mod Finanzamt Innsbruck*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 33; sag C-71/04, *Administración del Estado mod Xunta de Galicia*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 40.

(10) Forenede sager T-298/97-T-312/97 m.fl., *Alzetta a.o. mod Kommissionen*, Sml. 2000 II, s. 2319, præmis 91.

(11) Sag E-6/98, *Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76, præmis 59; sag C-303/88, *Italien mod Kommissionen*, Sml. 1991 I, s. 1433, præmis 27; forenede sager C-278/92 til C-280/92, *Spanien mod Kommissionen*, Sml. 1994 I, s. 4103, præmis 40, sag C-280/00, *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, Sml. 2003 I, s. 7747, præmis 78.

(12) Sag C-298/00 P, *Italien mod Kommissionen*, Sml. 2004 I, s. 4087, præmis 49, og sag C-372/97, *Italien mod Kommissionen*, Sml. 2004 I, s. 3679, præmis 44.

(13) Forenede sager T-298/97-T-312/97 m.fl., *Alzetta a.o. mod Kommissionen*, Sml. 2000 II, s. 2319, præmis 76-78.

2) Vurdering af den anmeldte ordning

Ifølge de norske myndigheder dækker den anmeldte ordning ca. 75 % af de servicesektorer, som er blevet undersøgt i ECON-rapporten, og en lille del af fremstillingssektorerne samt adskillige sektorer inden for bygge- og anlægsvirksomhed. I henhold til anmeldelsen er disse over 200 økonomiske sektorer med visse forbehold i 13 tilfælde ikke omfattet af den EØS-interne handel. De norske myndigheder er derfor af den opfattelse, at den anmeldte ordning ikke udgør statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

— *ECON-rapporten og den anvendte metode til udvælgelse af de økonomiske sektorer, der er omfattet af ordningen*

Den anmeldte ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag bygger på den såkaldte ECON-rapport, der var vedlagt som bilag til anmeldelsen. Ifølge rapporten er formålet med den imidlertid ikke at vurdere, om ordningen for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag er i overensstemmelse med EØS-aftalen, men at vurdere konkurrencefladerne ⁽¹⁾.

De norske myndigheder har hverken fremlagt yderligere vurderinger i anmeldelsen eller givet mere præcise definitioner af konkurrencevilkårene i forhold til andre kontraherende parter. De har blot meddelt, at de oprindelige satser for differentierede socialsikringsbidrag skal anvendes for virksomheder i de sektorer, der anføres i ECON-rapporten som værende uden konkurrenceflader. De har ikke fremlagt en lovtekst med bestemmelser om anvendelsen af de reducerede satser for socialsikringsbidrag.

De norske myndigheder erkender, at der muligvis kan forekomme fejlpositioneringer i oplysningerne i ECON-rapporten vedrørende evalueringen af individuelle økonomiske sektorer, der »sandsynligvis vil kunne udjævnes, når de betragtes under ét« ⁽²⁾. Tilsynsmyndigheden kan imidlertid ikke tilslutte sig denne tilgang. En støtteordning skal være tilstrækkelig præcis til at sikre, at anvendelsen af dens bestemmelser på en individuel potentiel støttemodtager ikke overtræder bestemmelserne i EØS-aftalen.

Ifølge Tilsynsmyndighedens opfattelse giver den metode, der er anvendt til at udvælge de økonomiske sektorer, der formodes ikke at være omfattet af handelen mellem staterne, ingen sikkerhed for, at der ikke ydes støtte til virksomheder, der er involveret i aktiviteter, som påvirker handelen inden for EØS.

⁽¹⁾ Punkt 1.1 i rapporten: »Det inngår imidlertid ikke i formålet til den foreliggende rapport å foreta en vurdering av om den differensierte arbeidsgiveravgiften er i strid med EØS-avtalens bestemmelser. Rapporten er avgrenset til å kartlegge de relevante konkurranseflater.«

⁽²⁾ Se side 2 i brevet fra de norske myndigheder af 23. april 2004 (registreringsnr.: 279843).

Tilsynsmyndigheden drager pålideligheden af de oplysninger, der findes i ECON-rapporten, i tvivl; rapporten var, især for servicesektorens vedkommende, hovedsagelig baseret på forfatterens eget kendskab til markedssituationen og på telefoninterview med et udvalg af virksomheder. De indsamlede oplysninger er ikke baseret på empiriske data, men er af en ret subjektiv karakter. Endvidere forekommer de indsamlede oplysninger ifølge de oplysninger, som Tilsynsmyndigheden har til sin rådighed, ikke at have været kontrolleret.

Ifølge ECON-rapporten anses en aktivitet for at være rent lokal og ikke påvirket af samhandelen inden for EØS, såfremt to betingelser er opfyldt: virksomheder i den relevante økonomiske sektor deltager ikke selv i grænseoverskridende aktiviteter, og den specifikke aktivitet er ikke i stand til at tiltrække kunder andetstedsfra.

Imidlertid tager ECON-rapporten ikke stilling til, om kriteriet »påvirkning af samhandelen« som anført i artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen er opfyldt eller ej, såfremt der ydes støtte til virksomheder inden for de forskellige sektorer, der er opført på listen. Det, der vurderes, er, om der er nogen direkte konkurrence i den pågældende sektor og region. Som anført ovenfor udelukker den omstændighed, at støttemodtageren opererer på et lokalt marked, ikke, at EØS-handelen påvirkes. Det forhold, at der ikke findes nogen konkurrenceflader i henhold til rapporten, betyder ikke, at støtte til virksomheder, der er aktive inden for disse økonomiske sektorer, ikke vil påvirke handelen mellem de kontraherende parter.

Den metode, der benyttes i ECON-rapporten til at identificere de økonomiske sektorer, der udgør grundlaget for anmeldelsen af den gældende ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag, følger ikke — som nævnt ovenfor — parametrene for fortolkning af kriteriet »påvirkning af samhandelen« som fastlagt ved EFTA-Domstolens og EF-Domstolens faste retspraksis.

— *Selve ordningen*

Den anmeldte ordning dækker et meget bredt og varieret spektrum af virksomheder ⁽³⁾, der bl. a. er aktive inden for følgende økonomiske sektorer: skibsbygning, bygning af motorveje, veje, lufthavne og sportsfaciliteter, engros- og detailhandel, post og telekommunikation, finansielle tjenesteydelser, biludlejning, revision, filmproduktion og radio- og fjernsynsvirksomhed.

⁽³⁾ Ifølge den forklaring, som de norske myndigheder har givet i meddelelsen, forventes de fleste, men ikke alle sektorer i fremstillingsindustrien at blive udsat for fremmed konkurrence, og de vil derfor ikke kunne nyde godt af de anmeldte reducerede socialsikringsatser. Imidlertid hævdes det, at virksomheder i 75 % af alle servicesektorer og i mange bygge- og anlægssktorer ikke vil blive udsat for konkurrence og handel inden for EØS.

På områder, hvor der er blevet vedtaget afledt ret for at åbne for og regulere etableringen af det indre marked, som f.eks. bank- og finansieringsvirksomhed (NACE 65) og post og telekommunikation (NACE 64), eller på områder, der er underkastet særlige statsstøtteregler, som f.eks. skibsbygning (NACE 35) ⁽¹⁾, er Tilsynsmyndigheden generelt af den opfattelse, at den pågældende aktivitet ikke er beskyttet mod samhandel inden for EØS.

Mobiltelefonoperatører (NACE 64.220), internetudbydere (NACE 64.230) og kurertjeneste bortset fra offentlig postbefordring (NACE 64.120) er gode eksempler på grænseoverskridende aktiviteter. De fleste af disse aktiviteter udføres af virksomheder, der opererer internationalt ⁽²⁾.

Hvad bygge- og anlægsvirksomhed angår (NACE 45), skal aktiviteter som bygning af motorveje og vandprojekter udføres af højt specialiserede virksomheder, der konkurrerer med andre virksomheder inden for EØS ⁽³⁾.

Inden for nogle af de anmeldte økonomiske sektorer, der er karakteriseret ved deregulering og liberalisering, vil en finansiel intervention fra statens side ofte påvirke samhandelen.

Andre økonomiske sektorer, der er dækket af ordningen, har allerede været gjort til genstand for statsstøttebeslutninger, hvoraf det tydeligt fremgår, at der finder en påvirkning af handelen sted. Dette er bl.a. tilfældet for udgivelse af dagblade (NACE 22), en sektor, hvor Kommissionen sidste år vedtog en beslutning, hvoraf det fremgår, at: »[...] der finder handel sted mellem medlemsstaterne med de produkter fra den grafiske industri, der er omfattet af de pågældende støtteforanstaltninger. De pågældende støtteforanstaltninger kan således fordreje konkurrencen mellem virksomheder, eftersom f.eks. forlagsvirksomheder kan fortsætte deres aktiviteter i forskellige medlemsstater ved at producere publikationer på forskellige sprog og konkurrere om udgivelsesrettigheder og reklame.« ⁽⁴⁾

Engroshandelssektoren (NACE 51) ⁽⁵⁾ er et andet eksempel på en sektor, hvor det ved statsstøttebeslutninger er blevet fastlagt, at samhandelen påvirkes: »omfanget af samhandelen med farmaceutiske og andre beslægtede produkter [...] med de fire EØS-lande (Finland, Norge, Sverige og Østrig) beløb sig i 1991 [...] til over 2,7 mia. ECU.«

⁽¹⁾ Sag C-71/04, *Administración del Estado mod Xunta de Galicia*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 47.

⁽²⁾ Forenede sager E-5/04, E-6/04 og E-7/04, *Fesil m.fl. mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 95.

⁽³⁾ Der er endvidere ingen eksplicit reference i anmeldelsen til den metode, der er fulgt for at fastslå, hvorvidt denne sektor er udsat for konkurrence, selv om et stort antal undersektorer inden for bygge- og anlægsvirksomhed er omfattet af anmeldelsen.

⁽⁴⁾ Kommissionens beslutning af 30.6.2004 om de af Italien anmeldte foranstaltninger vedrørende forlagsvirksomhed.

⁽⁵⁾ Kommissionens beslutning om den græske ordning for støtte til den farmaceutiske sektor, som finansieres gennem afgifter på farmaceutiske og andre beslægtede produkter, statsstøtte nr. C1A/92.

Som ovenstående eksempler viser, er virksomhederne i mange af de sektorer, der er dækket af denne ordning, udsat for konkurrence fra virksomheder i andre EØS-stater. Støtte, der ydes til virksomheder, som er aktive inden for disse sektorer, vil derfor påvirke samhandelen. Ordningen involverer derfor statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen. Det skal i denne forbindelse understreges, at de norske myndigheder har anmeldt en samlet ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag, der dækker mere end 200 sektorer, og som højst indebærer 200 individuelle anmeldelser, én pr. sektor.

I brevet fra de norske myndigheder af 12. november 2004 nævnes det kort, at: »det er Tilsynsmyndighedens opgave [...] at afgøre, om nogen af de anmeldte økonomiske sektorer eller støttemodtagere må modtage støtte, som ikke påvirker handelen mellem de kontraherende parter i EØS-aftalen« ⁽⁶⁾. Når Tilsynsmyndigheden undersøger en ordning, skal den vurdere ordningens generelle træk, så det bliver muligt at fastslå, om den medfører statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen. EF-Domstolen har i sin faste retspraksis slået fast, at: »Kommissionen i forbindelse med en støtteordning kan indskrænke sig til at undersøge ordningens nærmere indhold uden at være forpligtet til at undersøge hver eneste anvendelse af ordningen« ⁽⁷⁾. EFTA-Domstolen har også tilsluttet sig denne fortolkning ⁽⁸⁾.

Tilsynsmyndigheden skal derfor vurdere ordningen som sådan. Hvis ordningen generelt indebærer statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen, er den omfattet af denne bestemmelse. Tilsynsmyndigheden er derfor ikke forpligtet til at bevise i hvert enkelt tilfælde, der falder ind under ordningen, at betingelserne i artikel 61, stk.1, i EØS-aftalen er opfyldt.

Med henblik på denne beslutning er det endvidere ikke muligt ⁽⁹⁾ at fastslå, om ordningen vil kunne påvirke samhandelen for så vidt angår hver enkelt af de mere end 200 sektorer, den dækker. Ifølge fast retspraksis skal det sikres, at samhandelen ikke vil blive påvirket af de enkelte virksomheder, der vil kunne drage fordel af ordningen ⁽¹⁰⁾. Tilsynsmyndigheden har den opfattelse, at det er umuligt at sikre, at alle potentielle støttemodtagere inden for de mere end 200 anmeldte NACE-sektorer ikke påvirkes — og ikke vil blive påvirket — af samhandelen i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

⁽⁶⁾ Se side 3 i brevet fra de norske myndigheder af 12. november 2004 (registreringsnr.: 299087).

⁽⁷⁾ Sag T-171/02, *Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 102; sag 248/84, *Tyskland mod Kommissionen*, Sml. 1987, s. 4013, præmis 18; sag C-75/97, *Belgien mod Kommissionen*, Sml. 1999 I, s. 3671, præmis 48 og sag C-278/00 *Grækenland mod Kommissionen* Sml. 2004 I, s. 3997, præmis 24.

⁽⁸⁾ Sag E-6/98, *Norges regering mod EFTA-Tilsynsmyndigheden*, EFTA-Domstolens samling af afgørelser, 1999, s. 76, præmis 57.

⁽⁹⁾ Der henvises til generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-278/00, *Grækenland mod Kommissionen*, Sml. 2004 I, s. 3997, præmis 40.

⁽¹⁰⁾ Sag T-171/02, *Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 104.

Der findes andre økonomiske sektorer, der omfatter aktiviteter, som ofte udføres på lokalt plan. Det kan for disse sektorer vedkommende imidlertid ikke udelukkes på forhånd, at samhandelen påvirkes. F.eks. tilhører lokale serviceudbydere såsom uddannelsescentre eller detailforretninger såsom supermarkeder ofte større kæder, der konkurrerer inden for EØS. Herudover har EF-Domstolen for nylig fastslået, at der er tale om påvirkning af samhandelen inden for tandlægevirksomhed (NACE 85) ⁽¹⁾, som er en sektor, hvor serviceydelse typisk udføres lokalt.

Selv om det sædvanligvis er blevet fastslået, at samhandelen påvirkes, findes der også visse konkrete eksempler i Tilsynsmyndighedens og Kommissionens beslutningspraksis på, at konkret støttetildeling under særlige omstændigheder ikke er blevet anset for at påvirke. Dette var f.eks. tilfældet i Kommissionens beslutning om Brighton Pier og Dorsten swimmingpool ⁽²⁾. At samhandelen påvirkes, er også blevet afvist i Tilsynsmyndighedens beslutning om oprettelsen af private daginstitutioner på kommunale grunde med tilskud til forpagtningsafgift på fast ejendom i Oslo ⁽³⁾. De fælles karakteristika i disse sager er, at de enten vedrører en individuel støttetildeling eller en ordning, der har sådanne klare, faste og snævre begrænsninger med hensyn til anvendelsen og de potentielle støttemodtagere, at man kan garantere, at der ikke ydes nogen individuel støtte, der kan påvirke samhandelen.

I ECON-rapporten, der ligger til grund for udarbejdelsen af denne ordning, har man hovedsagelig analyseret den aktuelle situation for en række økonomiske sektorer i Norge. Imidlertid udvikler økonomien sig, og handelsmønstrene kan ændre sig. Det er derfor et åbent spørgsmål, hvorledes den fremtidige situation vil se ud, og om resultaterne af ECON-rapporten, der ligger til grund for de norske myndigheders begrundelse for at hævde, at der ikke findes nogen påvirkning af samhandelen, vil være gyldige i fremtiden. Da der ikke findes en revisionsmekanisme til at tilpasse tildeling af støtte efter nye omstændigheder, kan man ikke garantere, at der ikke i fremtiden ydes en række virksomheder, der er aktive inden for de anførte økonomiske sektorer, støtte, som vil påvirke samhandelen. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at forslaget om differentierede satser for socialsikringsbidrag er tidsbegrænset.

Ordningens materielle dækningsområde er ikke tilstrækkelig præcis. De norske myndigheder har for nylig redegjort nærmere for anmeldelsens omfang i et brev af 12. november 2004, hvori der også findes kommentarer til indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure. Visse sektorer var ifølge anmeldelsen ikke udsat for konkurrence i en given zone, eftersom der for øjeblikket ikke er nogen virksomheder i disse sektorer i de givne zoner, der overskrider *de minimis*-tærsklen. Ikke desto mindre har de norske myndigheder forklaret, at de vil betragte disse virksomheder på samme måde som dem, der falder ind under den relevante sektor, som er blevet anmeldt i

andre zoner, såfremt disse virksomheders lønomkostninger vil komme til at overskride *de minimis*-tærsklen. Disse sektorer var dog ikke inkluderet i anmeldelsen, da den blev fremsendt til Tilsynsmyndigheden.

Endvidere er der ikke nogen yderligere specifikke kriterier for udvælgelse af de støtteberettigede virksomheder inden for de økonomiske sektorer, der er opført på listen i ECON-rapporten, eftersom anmeldelsen kun refererer til sektorer. De to kumulative kriterier geografisk beliggenhed og sektoraktivitet, der kræves opfyldt, for at de reducerede satser for socialsikringsbidrag kan anvendes inden for en given sektor, er ifølge Tilsynsmyndighedens opfattelse for brede. I overensstemmelse med de positive beslutninger, der er nævnt tidligere, skal en ordning indeholde præcise og klare kriterier ⁽⁴⁾, så man sikrer sig, at der ikke til nogen *virksomhed* ydes støtte, der vil kunne påvirke samhandelen inden for EØS.

På grundlag af de oplysninger, som de norske myndigheder har fremlagt, er Tilsynsmyndigheden derfor af den opfattelse, at forslaget om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag vil påvirke samhandelen mellem de kontraherende parter.

b) Konklusion

Af ovennævnte grunde konkluderer Tilsynsmyndigheden, at den anmeldte ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag for virksomheder, der er aktive inden for visse økonomiske sektorer, udgør statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen.

5. Statsstøttens forenelighed med EØS-aftalen

De norske myndigheder gjorde gældende i anmeldelsen, at forslaget om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag ikke udgjorde statsstøtte. Efter en foreløbig vurdering af ordningen besluttede Tilsynsmyndigheden at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, da der var alvorlig tvivl, ikke blot om de regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag og deres statsstøttekarakter, men også om deres forenelighed med statsstøttereglerne i EØS-aftalen. På trods af, at Tilsynsmyndigheden havde givet udtryk for tvivl i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, har de norske myndigheder ikke fremsat nogen argumenter for ordningens forenelighed med EØS-aftalen.

Tilsynsmyndigheden mener derfor ikke, at nogen af de undtagelser, der er nævnt i artikel 61, stk. 2, i EØS-aftalen, kan anvendes i den foreliggende sag.

Endvidere kan ordningen med reducerede satser for socialsikringsbidrag ikke anses for forenelig på grundlag af artikel 61, stk. 3, i EØS-aftalen. En reduktion af en virksomheds driftsomkostninger såsom socialsikringsbidrag udgør driftsstøtte. Det er i princippet forbudt at yde en sådan støtte til virksomheder i visse regioner.

⁽¹⁾ Sag C-172/03, *Wolfgang Heiser mod Finanzamt Innsbruck*, Sml. 2005, endnu ikke offentliggjort, præmis 29 og 32.

⁽²⁾ Henholdsvis Kommissionens beslutning om statsstøtte N 560/01 og NN 17/02 og Kommissionens beslutning om statsstøtte nr. N 258/2000.

⁽³⁾ Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 291/03/KOL af 18. december 2003 om oprettelsen af private daginstitutioner på kommunale grunde med tilskud til forpagtningsafgift på fast ejendom i Oslo.

⁽⁴⁾ Generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-278/00, *Grækenland mod Kommissionen*, Sml. 2004 I, s. 3997, præmis 45-46.

Anvendelse af reducerede satser for socialsikringsbidrag kan ikke komme på tale inden for rammerne af artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen, eftersom ingen af de norske regioner kommer ind under denne bestemmelse, der kræver, at der er tale om en usædvanlig lav levestandard eller alvorlig underbeskæftigelse.

De reducerede satser for socialsikringsbidrag fremmer ikke virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælles europæisk interesse, og de afhjælper heller ikke en alvorlig forstyrrelse i en EF-medlemsstats eller en EFTA-stats økonomi, således som det kræves i artikel 61, stk. 3, litra b), i EØS-aftalen.

For så vidt angår artikel 61, stk. 3, litra 3) i EØS-aftalen, fandt Tilsynsmyndigheden i sin beslutning nr. 218/03/KOL af 12. november 2003 om statsstøtte i form af regionalt differentierede socialsikringsbidrag, at en videreførelse af den norske ordning ville være uforenelig med artikel 61, stk. 3, litra c) i EØS-aftalen og med retningslinjerne for statsstøtte. For virksomheder i zone 2, 3 og 4, som er aktive inden for de økonomiske sektorer, der er anført i anmeldelsen, medfører den anmeldte foranstaltning en tilbagevenden til de regler, der blev erklæret som uforenelig støtte af Tilsynsmyndigheden i 2002, da den ikke kunne betragtes som en undtagelse i henhold til artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen. Den anmeldte ordning har de samme grundlæggende træk som den ordning, der var genstand for Tilsynsmyndighedens tidligere beslutning. Den eneste forskel er det mere begrænsede anvendelsesområde for den aktuelle anmeldte ordning, som kun omfatter virksomheder, der er aktive inden for mere end 200 forud fastlagte sektorer, som er opført på en liste. I overensstemmelse med denne beslutning bekræfter Tilsynsmyndigheden sin tidligere vurdering af, at anvendelsen af regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag ikke er forenelig med statsstøttereglerne i EØS-aftalen.

6. Konklusion

På grundlag af ovenstående vurdering er Tilsynsmyndigheden af den opfattelse, at den anmeldte ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag for visse økonomiske sektorer udgør statsstøtte, der er uforenelig med bestemmelserne i EØS-aftalen.

I henhold til de oplysninger, som Tilsynsmyndigheden er i besiddelse af, er den anmeldte ordning for regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag for visse økonomiske sektorer endnu ikke blevet gennemført, dvs. at der ikke er blevet udbetalt støtte til nogen potentiel støttemodtager under ordningen.

HAR VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Det anmeldte forslag, som de norske myndigheder planlægger at gennemføre, og som vedrører regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag for virksomheder, der er aktive inden for visse økonomiske sektorer, udgør statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen. Det anmeldte forslag er uforeneligt med artikel 61 i EØS-aftalen.

Artikel 2

Det anmeldte forslag om regionalt differentierede satser for socialsikringsbidrag for virksomheder, der er aktive inden for visse økonomiske sektorer, gennemføres derfor ikke.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Norge.

Artikel 4

Den engelske udgave af denne beslutning er autentisk.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. november 2005.

På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne

Einar M. BULL
Formand

Kurt JÄGER
Medlem af kollegiet